

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITON SUURPETOEDUNVALVONTA VUOSINA 2020-2023

1. Suurpetojen liitesiiro ja muu EU-edunvalvonta
2. Suden kannanhoidollinen metsästys, sutta koskeva kansalaisaloite
3. Muu osallistuminen kuten kannanhoitosuunnitelma ja poliittinen vaikuttaminen
4. Kentän äänen kuuleminen
5. Susikannan hoitosuunnitelman päivitystyö 2023
6. Karhuluvat 2022 ja niistä valittaminen
7. Metsästäjäliiton mediavaikuttaminen 2020-2023

1. Suurpetojen liitesiiro ja muu EU-edunvalvonta

- Suomen suurpedot kuuluvat luontodirektiivin liitteeseen IV. Tässä liitteessä mainitut suurpedot ovat tiukasti suojeltuja, ja niiden metsästys on mahdollista vain poikkeusluvalla.
 - o Metsästäjäliitto on vuosien ajan vaatinut, että valtiolta toimii, jotta Suomen suurpedot luettaisiin liitteeseen V, jossa suurpetojen metsästys olisi mahdollista. Viro ja Suomessa poronhoitoalue kuuluvat tähän ns. viitosliitteeseen. Metsästäjäliiton esittämä liitesiiroasia tarkoittaa, että Suomen suurpedot luettaisiin liitteeseen V, eikä kuten nykyisin liitteeseen IV.
 - o Metsästäjäliitto yhdessä pohjoismaisen etujärjestönsä Nordic Hunters' Alliance (NHA) on päättänyt v. 2023 rahoittaa metsästäjien EU-etujärjestöön FACE:een rekrytoitavan liitesiiroa edistävän edunvalvojan palkkaamista.
 - o EU-etujärjestömme FACE:n hallitukseen kuuluu Metsästäjäliiton pj Tuomas Hallenberg. Hän on nyt myös NHA:n puheenjohtaja. Suurpedot ovat yksi tärkeimmistä asioista molempien etujärjestöjen edunvalvontatyössä.

2. Suden kannanhoidollinen metsästys, sutta koskeva kansalaisaloite

Metsästäjäliitto on asettanut tavoitteeksi koiran kanssa metsästämiseen liittyvien olosuhteiden parantamisen ja suomalaisen koirametsästyskulttuurin turvaamisen aloittamalla suden kannanhoidollisen metsästyksen.

- Toteutimme kansalaisaloitteen suden metsästyksestä vuonna 2020, nimien keruu toteutettiin 31.8.2020-1.10.2020
 - o Vetovastuu oli Metsästäjäliitolla, MTK, SLC ja metsästyskoirajärjestöt olivat mukana
 - o Saatiin kaikkiaan 60 929 allekirjoittajaa, 50 000 kirjoittajan raja rikkoutui kuudessa päivässä
 - o Aloite luovutettiin eduskuntaan 4.11.2020
 - ⇒ Ministeri Leppä lupasi kansalaisaloitteen sisäänottokäsittelyn yhteydessä eduskunnan suuressa salissa, että suden metsästys alkaa vuoden päästä

- Lepän lupaamat asetus ja poikkeusluvut sitten saatiinkin. Niistä valitettiin ja luvat pantiin toimeenpanokieltoon. Hallinto-oikeudet ovat jo todenneet luvat pätemättömiksi, lain vastaisiksi.
- Eduskunta käsitteli kansalaisaloitteen ja julkaisi linjauksensa 20.9.2022
 - ⇒ Suden kannanhoidollinen metsästys haluttiin maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön mukaan mahdollistaa.
 - ⇒ Eduskunta yhtyi täysistunnossa maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöön, jossa ehdotettiin, että valtioneuvosto ryhtyy valmistelemaan lainsäädäntöä, jolla täsmennetään metsästyslain sääntelyä. Siinä sallittaisiin suden metsästys poikkeusluvalla perusteella, jos siitä ei ole haittaa lajin suotuisan suojelutason säilymiselle tai sen saavuttamiselle. Täysistunto hyväksyi esityksen äänin 125–17. Tyhjää äänesti kaksi ja poissa oli 55 edustajaa. Mietintöä vastaan äänestivät vihreät sekä osa vasemmistoliiton kansanedustajista.
 - Myöhemmin alkuvuodesta 2023 MMM teki suurpetolakiesityksen, jossa 41a pykälää täydennettiin sanoilla ”tai saavuttamista”. Lain muutos oli siis marginaalinen.
 - Eduskunta työsti itse kattavan lisäyksen lain perusteluihin. Metsästäjäliitto tuotti valiokunnan päättäjille tietoa kirjausta varten.
 - KHO:n 30.10.2023 tekemä linjaus karhun metsästyksen poikkeusluvista osoitti, että lain perustelut eivät vaikuttaneet oikeuslaitoksen tulkintaan.
 - ⇒ Sutta koskevan kansalaisaloitteen myötä maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotukseen sisältyi kaikkiaan viisi lausumaa, jotka eduskunta hyväksyi:
 - Eduskunta edellytti, että valtioneuvosto vaikuttaa Euroopan unioniin siten, että susi siirretään luontodirektiivin liitteestä IV (tiukasti suojellut lajit) liitteeseen V (metsästettävät lajit).
 - Valiokunta esitti eduskunnan hyväksyttäväksi edellytyksen, että suden suotuisa suojelutaso ei voi perustua pelkkään genetiikkaan, vaan kokonaiskestävyyden kannalta on otettava huomioon turvallisuus ja sosiaalinen kestävyys sekä sosiaaliset ja taloudelliset seikat sekä koiran avulla tapahtuvan metsästyskulttuurin säilyminen.
 - Valiokunta esitti myös, että eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee esityksen metsästyslain 41 a §:n muuttamisesta siten, että se annetaan viimeistään marraskuussa. Kannanhoidolliset luvat tulee myöntää niin ajoissa, että mahdollinen muutoksenhaku huomioiden ne ovat käytössä metsästysaikana.
 - Myös vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämistä tulisi sujuvoittaa ja niitä koskevat valitukset käsitellä kiireellisenä.
 - Valiokunta esitti eduskunnalle, että se edellyttää, että maa- ja metsätalousministeriö seuraa kuluvana syksynä alkavalla metsästyskaudella rikoslain 4 luvun 5 §:n säännösten toimivuutta suhteessa uhkaa tai vaaraa aiheuttavan suden poistamiseen sekä selkiyttää pakkotilasääntelyn soveltamista

kansalaisille suunnatuin ohjein ja neuvoin. Näitä toimenpiteitä koskeva selvitys tuli esittää eduskunnalle 28.2.2023 mennessä.

Yhteenvedo sutta koskevasta kansalaisaloitteesta: Suden (ja lain osalta välillisesti kaikkien suurpetojen) metsästyksellä on poliittisten toimijoiden laaja tuki takanaan (äänestystulos kansalaisaloitteen synnyttämien valiokuntalinjausten puolesta 125–17). MMM ei hyödyntänyt mahdollisuutta lain muutoksiin, vaikka eduskunta antoi siihen mahdollisuuden. Selittävänä tekijänä lienee Marinin hallituksen voimasuhteet. Metsästäjäliitto yhdessä kumppanien MTK, SCL ja metsästyskoirajärjestöt kanssa on saanut suden (ja suurpetojen) metsästykselle kattavan poliittisen tuen. Kuitenkaan asiaa tukevien toimien valmistelu ei ole edennyt maa- ja metsätalousministeriössä niin, että konkreettisia vaikutuksia olisi nähty. Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa todetaan kuin kansalaisaloitteesta annetun eduskunnan linjauksen jatkeena: ” *Suurpetopolitiikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestokyvyn. Suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä. Jo aloitettua työtä kannanhoidollisen sudenmetsästyksen mahdollistamiseksi jatketaan eduskunnan päätöksen mukaisesti. Arvioidaan suurpetojen haaskaruokinnan tarkoituksenmukaisuutta ja mahdollisia rajoituksia.*”

3. Muu osallistuminen kuten kannanhoitosuunnitelmat ja poliittinen vaikuttaminen

- Osallistuminen suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnittelu ja määrittely - hankkeen ohjausryhmätyöhön (osallistui liittohallituksen jäsen Pasi Parviainen Metsästäjäliiton Pohjois-Karjalan piiristä) ja valmisteluryhmä (osallistui SML:n luonnon- ja riistanhoitopäällikkö Ere Grenfors), työaika vuoden 2020 loppuun asti.
- Osallistuminen MMM Suomen susikannan hoitosuunnitelman toimeenpanon seurantaan 2020-2023, kyseessä on toimeenpanon seurantaryhmä (osallistui SML:n Ere Grenfors)
- Luke lopetti susien pannoitukset, Metsästäjäliitto vastusti asiaa
- Susikanta-arvio 2021: susikanta kasvanut 30 %. Tulos saavutettiin kasvattamalla DNA-määrää, asiassa lienee ollut vaikutus myös seuraavilla Metsästäjäliiton tukitoimilla:
 - o Metsästäjäliitto aktivoi jäseniä DNA-keräykseen talvella 20-21
 - o Koottiin DNA-keruun aktivointiin SML tukityöryhmä aktivoimaan metsästäjää keruutyöhön
 - o Sudeksi tunnistettuja näytteitä saatiin kerätyksi liki 80 % enemmän kuin edellisenä talvena. Aktiivisten kerääjien määrä kasvoi 2,5-kertaiseksi.
- MMM ilmoitti 14.6.2021, että suden kannanhoidollisesta metsästyksestä tehdään viisivuotinen kokeilu, jos susikanta on suotuisalla suojelutasolla.
 - o Luken väliraportti saatiin myöhässä syksyllä 2021. Ministeri Leppä antoi asetuksen suden kh-metsästyksestä. Lausunnon aikaan Luken väliraportista paljastui virhe, asetusta muutettiin lennosta.
 - o Rike myönsi neljä lupaa, niistä valitettiin, luvat toimeenpanokieltoon
 - o Loppuvuonna 2022 hallinto-oikeudet kumosivat myönnetyt susiluvat
- Metsästäjäliitto järjesti suurpetoseminaarin syksyllä 2022 Helsingissä, seminaari liittyi tuleviin kevään 2023 eduskuntavaaleihin

- Tilaisuudessa puheenvuoroja ja puolueiden paneeli
- Tilaisuus striimattiin suorana nettiin, katsojia parhaimmillaan puolen tuhatta
- Eduskuntavaalit 2023
 - Metsästäjäliitto valmisteli vaaliohjelmansa vuotta ennen, kesällä 2022. Sitä tarkennettiin vaalivuoden aikana tilanteen kehittyessä
 - Vaaliohjelma esiteltiin lähes kaikille eduskuntaryhmille ja toimitettiin puolueille
 - Liitto avasi sivuilleen eduskuntavaalisivuston, johon metsästysmyönteiset ehdokkaat saattoivat ilmoittautua ja esitellä itseään. Sivusto oli suosittu.
 - Vaalien jälkeen liiton toiminnanjohtaja oli hallitusohjelmaneuvottelijoiden kuultavana niin maa- ja metsätalous kuin ympäristöryhmässä. Kuulemisessa toiminnanjohtaja esitteli konkreettiset ehdotukset hallitusohjelmaan.
 - Hallitusohjelmaan sisällytettiin historiallisen kattava metsästäystä tukeva linjaus, jossa on huomioitu Metsästäjäliiton esitykset:
 - ⇒ *Hallitusohjelman metsästäystä koskeva otsikko sanoo: Metsästäys on arvokas osa suomalaista elämänmuotoa. Ohjelman teksti sisältää Metsästäjäliiton tavoitteet ja kertoo tiivistetysti seuraavaa:*
 - ⇒ *Hallituksen mukaan metsästäys on arvokas osa suomalaista elämänmuotoa ja sen yhteiskunnallinen merkitys tunnustetaan ja tulevaisuus turvataan.*
 - ⇒ *Hallitus pyrkii turvaamaan suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen lainsäädännöllä. Suurpetopolitiikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestokyvyn.*
 - ⇒ *(Tämähän tarkoittaa Metsästäjäliiton mielestä sitä, suurpetopolitiikassa otetaan huomioon myös ihmiset)*
 - ⇒ *Hallitus jatkaa työtä suden kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi.*
 - ⇒ *Merimetson ja valkuposkivanhan metsästyksärajoitukset poistetaan ja lajit siirretään metsästyslain piiriin ja niiden lihaa on voitava hyödyntää.*
 - ⇒ *Elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi ja vesilintukantojen suojelemiseksi ryhdytään toimiin naakka- ja variskantojen säätelemiseksi.*
 - ⇒ *Hylkeiden metsästäystä merialueilla tehostetaan ja hallitus toimii, jotta Suomelle saataisiin poikkeuslupa hyljetuotteiden kaupalliseen hyödyntämiseen.*
 - ⇒ *Metsästäysmahdollisuuksia ei kavenneta perusteetta esimerkiksi luonnonsuojelualueilla.*
 - ⇒ *Metsästäysmuistojen maahantuonnissa noudatetaan kansainvälisiä sopimuksia.*
 - ⇒ *Suurpetojen haaskaruokinnan tarkoituksenmukaisuutta ja mahdollisia rajoituksia arvioidaan.*
 - ⇒ *Ampumaratojen määrää halutaan kasvattaa noin 1 000 ampumarataan vuosikymmenen loppuun mennessä.*
 - ⇒ *Ammunnan harjoittelussa tarpeelliset lyijyruodit halutaan pois EU-lyijykiellosta.*
 - ⇒ *Liikuntasetelin käyttöalaa lisätään kalastus- ja eräpalvelut.*

Voitaneen sanoa, että pääministeri Orpon hallitus on metsästäysmyönteinen. Metsästäjäliiton edustajat ovat säännöllisessä yhteydessä niin eri puolueiden kansanedustajiin kuin vastuuministereihin.

4. Kentän äänen kuuleminen

- Metsästäjäliitto teki susikyselyn liiton jäsenille tammikuussa 2022, kun ministeri Lepän toimeenpanemat susiluvat oli pantu toimeenpanokieltoon
 - Kyselyyn vastasi muutamassa päivässä 10 000 jäsentä (jakelussa n 70 000 jäsentä).
 - 69 % katsoo, että susikanta on liian suuri

- o 90 % uskoi kannan kasvavan lähivuosina
- o 90 % katsoi, että susia suojellaan liikaa
- o 60 % vastaajista ilmoitti, että sudet vaikuttavat tällä hetkellä metsästykseseen
- o vajaat 10 % ilmoitti, että lopettaa DNA-näytteiden keräämisen, 14 % piti keräämistä tärkeänä. Suuri enemmistö ei ole koskaan kerännyt DNA-näytteitä
- o 40 % haluaa ilmoittaa suden jäljet suurpetoyhdyshenkilöille, 20 % ilmoitti lopettavansa jälkien ilmoittamisen

Metsästäjäliitto on käyttänyt kyselyn tuloksia hyväkseen edunvalvontatyössä.

5. Susikannan hoitosuunnitelman päivitystyö 2023

- a. Metsästäjäliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto, Pohjois-Karjalan alueellinen riistaneuvosto ja Suomen Kennelliitto irtautuivat 9.5.2023 maa- ja metsätalousministeriön vetämästä Suomen susikannan hoitosuunnitelman päivitystyöstä. <https://metsastajaliitto.fi/uutiset/kentan-toimijat-irtautuivat-susikannan-hoitosuunnitelman-paivityksesta>
- b. Irtautumisen syynä oli, että irtautuneet toimijat eivät hyväksyneet, että susikannan hoitosuunnitelman päivityksessä Suomeen määriteltäisiin poronhoitoalueen eteläpuolelle kaksi erillistä susien osapopulaatiota, Länsi- ja Itä-Suomen populaatiot.
- c. Muut toimijat ovat kritisoineet Metsästäjäliittoa ja muita irtautuneita. Muut toimijat uskoivat, että susikannan hoitosuunnitelman päivityksen hyväksymisellä avautuisi mahdollisuus suden kh-metsästykselle.
- d. Metsästäjäliitto ja MTK ovat puheenvuoroissaan eri yhteyksissä todenneet KHO:n 4/2022 ilvespäätökseen viitaten, että susien kannanhoidollinen metsästys tuskin on kiinni kahden populaation mallin hyväksymisestä, mutta että se johtaa suurempaan susien minimimäärään kuin yhden populaation mallin. KHO:n karhupäätös 30.10.2023 osoittaa, että Metsästäjäliitto ja MTK ovat olleet asiassa oikeassa.
- e. Kun kentän toimijat irtautuivat kannanhoitosuunnitelman päivityksestä, ja kun maahan oli saatu uusi hallitus, ministeri Essayah ilmoitti, että kannanhoitosuunnitelman päivitystyö keskeytetään toistaiseksi. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/maa-ja-metsatalousministerio-aloittaa-susiasetuksen-valmistelun-kannanhoitosuunnitelmalle-aikalisa>

Ylämaan koirasudet 2022-2023

- f. Ensihavainnot koirasusista Luke teki jo kevättalvella 2022 DNA-näytteiden analysoinnin yhteydessä
- g. Metsästäjät hakivat koirasusien poistoon luvan kahdesti talvella 22-23, niistä valitettiin
- h. Metsästäjäliitolle työtä tekevä juristi avusti luvan haltijoina olevia metsästäjiä ja laati liiton kustannuksella vastineet ja jatkovastineet. Tulosta ei saatu, toimeenpanokiellot eivät auenneet
- i. Ylämaan suunnan hybridisusiasia on ollut tiedossa pian kaksi vuotta, laumoja on mahdollisesti jo kaksi
- j. Metsästäjäliitto on esittänyt hybridisusia koskevaa lainmuutosta useita kertoja, lain muutosta ei ole tiettävästi vireillä.

<https://metsastajaliitto.fi/uutiset/metsastajaliitto-ylamaan-koirasusien-poistamisen-toimeenpanokiellosta-hybridisusien>

6. Karhuluvat 2022 ja niistä valittaminen

- a. Suomen riistakeskus myönsi syksylle 2022 poronhoitoalueen ulkopuolelle karhulle 197 poikkeuslupaa. Useasta poikkeusluvasta valitettiin hallinto-oikeuksiin. Valitukset koskivat 111 poikkeuslupaa, joista 92 on myönnetty Pohjois-Karjalaan, 18 Kainuuseen ja yksi Pohjois-Hämeeseen.
- b. Metsästäjäliitolle työtä tekevä juristi avusti luvan haltijoina olevia metsästäjiä ja laati liiton kustannuksella vastineet ja jatkovastineet niin hallinto-oikeuksiin kuin korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tulosta ei saatu, toimeenpanokiellot eivät auenneet. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi luvat 30.10.2023 päätöksellään.
- c. Ruotsi etenee suurpetojen metsästyksessä, toisin kuin Suomi. Metsästäjäliitto on useasti esittänyt suurpetolainsäädännön kehittämistä Ruotsin mallin suuntaan. <https://metsastajaliitto.fi/uutiset/euroopan-komissio-tukee-ruotsin-susipolitiikkaa>

Metsästäjäliiton Jahti-lehden kannanotot 2020-2023

- d. Jahti-lehden pääkirjoituksessa toiminnanjohtaja tai puheenjohtajan palstalla liiton puheenjohtaja ottivat suurpetojen metsästystarpeen tai muut suurpetoasiat esille 14 numerossa, kun vuosien 20-23 aikana lehti on ilmestynyt kaikkiaan 16 kertaa. Siis lähes jokaisessa numerossa Metsästäjäliitto on pitänyt asiaa esillä esittäen toimia kannanhoidollisen metsästyksen toteuttamiseen ja lainsäädäntömuutoksiin samalla kannustaen jäseniä toimimaan esim. kanta-arvioidatan tuotannossa (DNA, jälkihavainnot).
 - i. Metsästäjäliitto on vuosien ajan esittänyt läpinäkyvyyttä kanta-arvioihin:
 1. Suden DNA-näytemäärää tulisi nostaa ja näytteistä maksaa palkkio, jotta mahdollisimman hyvin laumat ja parit saadaan kartoitetuksi. Sen sijaan Luke on tulevana talvena laskemassa käsiteltävää näytemäärää 900 näytteeseen.
 - a. DNA-tulokset tulisi olla julkisia, jotta mm. koirasusien tai geneettisen monimuotoisuuden osalta tutkijoilla olisi DNA-dataan vapaa pääsy.
 2. Karhun viimeisessä kanta-arviossa niiden määrä putosi 20 %, vaikka puolet metsästysluvista oli toimeenpanokiellossa ja metsästyskuolleisuus selkeästi aiempaa pienempi luvista tehtyjen valitusten vuoksi. Kanta-arvion tulos ei ole looginen. Liitto otti asiaan kantaa: <https://metsastajaliitto.fi/uutiset/karhunmetsastyskielto-ita-suomessa-romahdutti-havainnoinnin-ja-laski-kanta-arvion>
 3. Ilveksen kanta-arviossa yhden pentueen vaatima aluekoko on 20 km. Se merkitsee, että Etelä- tai Keski-Suomen normaalikokoiseen pitäjään mahtuu kanta-arvion lähtöoletusten

mukaan vain yksi tai kaksi ilvespentuetta. Vaikka havaintoja olisi enemmän, ne yhdistetään yhdeksi pentueeksi.

- a. Metsästäjäliitto on esittänyt alueellista otantaa, jossa lumijälkiseurannoin kierrettäisiin pentueita mottiin ja selvitetäisiin niiden elinpiirin koko. Riistahallinto ei ole asiaa tukenut.

7. Metsästäjäliiton mediavaikuttaminen 2020-2023

- a. 2020: tiedotteita kaikkiaan 100, suurpetoasiaa 17 tiedotteessa
- b. 2021: tiedotteita kaikkiaan 121, suurpetoasiaa 18 tiedotteessa
- c. 2022: tiedotteita kaikkiaan 92, suurpetoasiaa 23 tiedotteessa
- d. 10/2023 mennessä tiedotteita kaikkiaan 75, suurpetoasiaa 20 tiedotteessa